

POSTANOWIENIE

Dnia 23 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Joanna Lemańska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Adam Doliwa

SSN Adam Roch

SSN Agnieszka Jurkowska-Chocyk

SSN Marcin Łochowski

w sprawie z wniosku prokuratora K. K.

z dnia 21 lipca 2024 r. o zbadanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności przez SSN Marka Siwka, w sprawie o sygn. akt II ZO 50/24

po rozpoznaniu w dniu 23 października 2024 r.

na posiedzeniu w przedmiocie rozpoznania wniosku o zbadanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności

postanowił:

odrzuć wniosek

Prokurator K. K. (dalej: Wnioskodawca), na podstawie art. 29 § 6 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn. Dz.U. 2024, poz. 622; dalej: u.SN), wniósł o zbadanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego Marka Siwka – wyznaczonego do rozpoznania sprawy II ZO 50/24, zainicjowanej odwołaniem wniesionym przez Wnioskodawcę od postanowienia Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z 24 maja 2024 r. o przedłużeniu okresu zawieszenia w czynnościach - wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowaniu po powołaniu, wskazując, że w okolicznościach sprawy II ZO 50/24 może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności sędziowskiej,

mającego wpływ na wynik końcowy postępowania. W konsekwencji Wnioskodawca wniósł również o wyłączenie sędziego objętego wnioskiem od rozpoznania sprawy II ZO 50/24.

Zdaniem Wnioskodawcy, sędzia Sądu Najwyższego objęty wnioskiem nie spełnia wymogów ustawowych niezbędnych do zachowania właściwego standardu niezawisłości i bezstronności w sprawie II ZO 50/24, o czym świadczyć ma całokształt okoliczności związanych z jego powołaniem na urząd sędziego Sądu Najwyższego oraz jego zachowanie po powołaniu na to stanowisko. W uzasadnieniu wniosku wskazano, że SSN Marek Siwek został powołany na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2018, poz. 3; dalej również: ustawa nowelizująca lub ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r.), która nie daje gwarancji niezależności od władzy wykonawczej i ustawodawczej, co skutkuje tym, że w stosunku do sędziów nominowanych do pełnienia urzędów sędziowskich w procedurze nominacyjnej z udziałem tak ukształtowanej KRS obalona została, od strony instytucjonalnej, gwarancja niezależnego i niezawisłego sądu, a w odniesieniu do sędziów Sądu Najwyższego powołanych w tym trybie, obalenie tej zasady i gwarancji nastąpiło w sposób nieodwracalny, co oznacza, że nie dają oni gwarancji niezależności i bezstronności w orzekaniu, a zatem swymi orzeczeniami nie tworzą oni sądu w znaczeniu konstytucyjnym i konwencyjnym.

W uzasadnieniu wniosku Wnioskodawca powołał się również na orzeczenia Naczelnego Sądu Administracyjnego, który odpowiednio postanowieniem z 27 września 2018 r., II GW 28/18, wstrzymał wykonanie uchwały Krajowej Rady Sądownictwa (dalej: KRS) nr 331/2018 z 28 sierpnia 2018 r. - w części dotyczącej przedstawienia (nieprzedstawienia) wniosków o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, w tym sędziego objętego niniejszym wnioskiem, a następnie orzeczeniem z 11 października 2021 r. stwierdził nieważność w całości ww.

uchwały KRS nr 331/2018, co w konsekwencji, zdaniem Wnioskodawcy, oznacza brak wymaganego Konstytucją RP wniosku KRS o powołanie sędziego objętego wnioskiem na urząd sędziego Sądu Najwyższego.

Odnosząc się do okoliczności dotyczących postępowania po powołaniu na urząd sędziego Sądu Najwyższego, Wnioskodawca wskazał na fakt niezłożenia przez SSN Marka Siwka wniosku o wyłączenie go do rozpoznania przedmiotowej sprawy II ZO 50/24 z uwagi na ryzyko, że wydane z jego udziałem rozstrzygnięcie zostanie wydane, właśnie z tego powodu, z naruszeniem art. 6 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (EKPCz), co może zdaniem Wnioskodawcy świadczyć o nieprzestrzeganiu przez Sędziego objętego wnioskiem wynikającego z art. 6 EKPCz standardu prawa do rzetelnego procesu, orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (ETPCz) oraz interesów prawnych stron postępowania.

Ponadto Wnioskodawca wskazał na okoliczność orzekania przez sędziego objętego wnioskiem w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego, która w lipcu 2022 r. zastąpiła Izbę Dyscyplinarną, uznawaną powszechnie za organ niekonstytucyjny, powołany z pogwałceniem krajowych i międzynarodowych przepisów prawa, co skutkuje niezdolnością do orzekania. Wnioskodawca wskazał jednocześnie na orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) oraz ETPCz i Sądu Najwyższego, w świetle których Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego nie była sądem ustanowionym ustawą.

W konkluzji Wnioskodawca stwierdził, że organ orzekający z udziałem sędziego objętego wnioskiem nie stanowi w przedmiotowej sprawie niezależnego i bezstronnego sądu w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 47 Karty Praw Podstawowych, art. 6 EKPCz, czy art. 14 ust.1 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych.

Sąd Najwyższy, zważył co następuje:

Wniosek podlega sprawdzeniu w zakresie spełnienia warunków formalnych również na obecnym etapie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 lutego 2023 r., I ZB 36/22).

Na wstępie wskazać należy, że Sąd Najwyższy orzekający w niniejszej sprawie miał na uwadze, że złożony przez obrońcę Wnioskodawcy w tym samym trybie (art. 29 § 6 u.SN) i oparty w istocie na tożsamyh okolicznościach, jak analizowany w niniejszej sprawie, wniosek o zbadanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego Marka Siwka, wyznaczonego do rozpoznania sprawy II ZO 50/24, wymogów niezależności i bezstronności, został odrzucony przez Sąd Najwyższy postanowieniem z 4 października 2024 r., I ZB 54/24, z racji uznania, że nie spełnia on warunku formalnego z art. 29 § 5 w zw. z § 9 u.SN. Także zdaniem Sądu Najwyższego orzekającego w niniejszej sprawie, okoliczności podniesione przez Wnioskodawcę w niniejszej sprawie nie uzasadniają odniesienia się do niego w sposób merytoryczny.

Lektura podniesionej przez Wnioskodawcę w uzasadnieniu wniosku argumentacji, wskazuje na niezrozumienie istoty instytucji tzw. testu niezawisłości i bezstronności sędziego, znajdującej uregulowanie w art. 29 § 5 u.SN. Argumentacja wniosku sprowadza się do twierdzenia, że w oparciu o treść uchwały składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 23 stycznia 2020 r., BSA 1-4110-1/20, należy przyjąć a priori generalne założenie, że udział każdego powołanego w tym trybie sędziego Sądu Najwyższego w składzie sądu zawsze skutkuje nienależytą jego obsadą w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Z tą argumentacją nie sposób się zgodzić. Zaprezentowany przez Wnioskodawcę pogląd nie uwzględnia bowiem obowiązującego porządku konstytucyjnego. Podkreślenia wymaga, że wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 20 kwietnia 2020

r., U 2/20, przedmiotowa uchwała składu połączonych Izb - Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 23 stycznia 2020 r. utraciła moc obowiązującą. W konsekwencji, w świetle ostatecznych i mających moc powszechnie obowiązującą orzeczeń TK (art. 190 ust. 1 Konstytucji RP) oraz jednoznacznej treści art. 29 § 1 – 3 u.S.N., brak jest normatywnych podstaw do podważania konstytucyjnego umocowania KRS ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. oraz jej uprawnień do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości, a także kwestionowania ważności i skuteczności powołań sędziowskich dokonanych przez Prezydenta RP w ramach przysługującej mu wyłącznej i nie podlegającej weryfikacji prerogatywy, na podstawie rekomendacji udzielonej przez ten organ (tak też m.in. Sąd Najwyższy w postanowieniu z 28 lutego 2023 r., III CB 13/23).

W kontekście powyższego jako nietrafne należy uznać również stanowisko Sądu Najwyższego, zawarte m. in. w postanowieniu z 19 października 2023 r., I ZB 52/22 (również wydanym w przedmiocie wniosku dot. SSN Marka Siwka), w którym przyjęto, że tak ukształtowana KRS nie jest organem tożsamym z organem konstytucyjnym, którego skład i sposób wyłaniania reguluje Konstytucja RP, w szczególności w art. 187 ust. 1, a zatem nie może skutecznie i w zgodzie z Konstytucją wypełniać roli wskazanej w jej art. 179 Konstytucji RP.

Przechodząc do dalszej oceny wniosku, wskazać należy, że zgodnie z art. 29 § 5 u.S.N, w brzmieniu obowiązującym od 15 lipca 2022 r., dopuszczalne jest badanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu, jeżeli w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy (tzw. test niezawisłości i bezstronności). Na podstawie art.

29 § 9 i 10 u.SN, wniosek o zbadanie wymogów niezawisłości i bezstronności powinien czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego, a ponadto zawierać żądanie stwierdzenia, że w danej sprawie zachodzą przesłanki określone w art. 29 § 5 u.SN oraz przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie wraz z dowodami na ich poparcie.

Sąd Najwyższy w składzie orzekającym w niniejszej sprawie stoi przy tym na stanowisku, że przez okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego na tle art. 29 § 5 u.SN należy rozumieć nie okoliczności o charakterze generalnym, odwołujące się do systemowych rozwiązań procesu powoływania sędziów (a zatem w istocie okoliczności dotyczące sposobu ich powołania), lecz indywidualne okoliczności powołania, odnoszące się do konkretnego sędziego objętego wnioskiem o przeprowadzenie tzw. testu niezawisłości i bezstronności. Na podobnym stanowisku stanął Naczelny Sąd Administracyjny, który w uzasadnieniu postanowienia z 14 lutego 2023 r., I FSK 2040/22, wskazał, że przy ocenie zachowania standardu niezawisłości i bezstronności nie można oprzeć się jedynie na okolicznościach towarzyszących powołaniu sędziego. Tym samym podważenie niezawisłości lub bezstronności sędziego nie może opierać się jedynie na stwierdzeniu, że sędzia został powołany na wniosek KRS ukształtowanej przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Konieczne jest powołanie innych jeszcze okoliczności (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 23 lutego 2023 r., I ZB 44/22).

Sąd Najwyższy orzekający w niniejszej sprawie nie podziela tym samym poglądu zaprezentowanego w postanowieniu z 19 października 2023 r., I ZB 52/22, zgodnie z którym przy badaniu w trybie art. 29 § 5 u.SN spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości i bezstronności wystarczające jest - bez potrzeby dalszego rozważania pozostałych przesłanek opisanych w tym przepisie,

tj. postępowania sędziego po jego powołaniu oraz badania okoliczności konkretnej sprawy - ustalenie, że sam tryb powołania na urząd sędziego był tak dalece wadliwy, że powołany w ten sposób sędzia nie spełnia wymogu niezawisłości i bezstronności.

Mając na uwadze powyższe, należy uznać, że wniosek Wnioskodawcy o zainicjowanie postępowania na podstawie art. 29 § 5 u.SN nie czyni zadość powyższym wymaganiom.

Szczegółowa analiza wniosku Wnioskodawcy o zbadanie standardów bezstronności i niezawisłości SSN Marka Siwka prowadzi do stwierdzenia, że w odniesieniu do wskazanego w art. 29 § 5 w zw. z § 9 u.SN wymogu powołania okoliczności towarzyszących powołaniu sędziego opiera się on w zasadniczej mierze nie na indywidualnych okolicznościach powołania Sędziego Marka Siwka na urząd Sędziego Sądu Najwyższego, lecz de facto koncentruje się na, występującej zdaniem Wnioskodawcy, systemowej nieprawidłowości powoływania sędziów, której Wnioskodawca upatruje w ukształtowaniu Krajowej Rady Sądownictwa na podstawie powołanej wyżej ustawy nowelizującej z 8 dnia grudnia 2017 r. Jak już wyżej wskazano, tego rodzaju abstrakcyjnie sformułowane zarzuty nie mogą odnieść skutku w postępowaniu toczącym się na podstawie art. 29 § 5 i n. u.SN, gdyż celem przewidzianej tam instytucji nie jest umożliwienie kwestionowania przewidzianego przez ustawodawcę systemu powoływania sędziów, ale ocena indywidualnych okoliczności dotyczących powołania konkretnego sędziego oraz jego zachowania po powołaniu, przy czym ocena ta powinna nastąpić w kontekście konkretnej sprawy (tak też Sąd Najwyższy w postanowieniu z 23 lutego 2023 r., I ZB 44/22).

Nie ulega przy tym wątpliwości, że sędzia Marek Siwek został powołany na urząd sędziego Sądu Najwyższego na podstawie wniosku Krajowej Rady Sądownictwa

ukształtowanej na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. Z ustaleń poczynionych w niniejszej sprawie przez Sąd Najwyższy z urzędu wynika jednocześnie, że uchwała KRS z 28 sierpnia 2018 r., nr 331/2018, na podstawie której kandydatura Marka Siwka została przedstawiona z wnioskiem o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego, została zaskarżona do Naczelnego Sądu Administracyjnego. Sąd ten uchylił uchwałę Krajowej Rady Sądownictwa z 28 sierpnia 2018 r., nr 331/2018, w zakresie punktu 1. w całości (tj. w zakresie dotyczącym wniosków o powołanie na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych), a także w zakresie punkcie 2. w części dotyczącej niepowołania na to stanowisko odwołującego się (w tamtej sprawie), a następnie umorzył postępowanie przed KRS w tych zakresach.

W przywołanej sprawie o sygn. II GOK 10/18 Naczelny Sąd Administracyjny w pkt 7.6. uzasadnienia wyroku przeprowadził szeroki wywód prawny, którego konkluzję stanowi stanowisko, że obecna Krajowa Rada Sądownictwa nie daje wystarczających gwarancji niezależności od organów władzy wykonawczej i władzy ustawodawczej w procedurze powoływania sędziów. Już samo to w sposób nie budzący wątpliwości wskazuje, że Sąd ten dokonując oceny KRS w żaden sposób nie przyjął, iż tak ukształtowana KRS nie jest organem tożsamym z organem konstytucyjnym, którego skład i sposób wyłaniania reguluje Konstytucja RP.

Należy także zwrócić uwagę, że w wyroku z 6 maja 2021 r., I GOK 2/18, Naczelny Sąd Administracyjny potwierdził ustrojową ważność oraz skuteczność prezydenckich aktów powołań do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego SN, dokonanych na podstawie rekomendacji przedstawionych przez KRS kontrolowaną uchwałą. Stwierdził nadto, iż w aktualnym stanie prawnym akty te nie podlegają sądowej weryfikacji i nie są wzruszalne (por. także pkt 133 i pkt 145 ww. wyroku TSUE z 19 listopada 2019 r. oraz pkt 122 i pkt 128 ww. wyroku TSUE z 2 marca

2021 r.). Skuteczność i niepodważalność wszystkich powołań sędziowskich dokonanych przez Prezydenta RP w ramach przysługującej mu wyłącznej i nie podlegającej weryfikacji prerogatywy, jest również powszechnie akceptowana w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego i w krajowym orzecznictwie sądowym (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 28 lutego 2023 r., III CB 13/23).

Nawet gdyby przyjąć, zgodnie z ww. wyrokiem Naczelnego Sądu Administracyjnego z 21 września 2021 r., II GOK 10/18, że postępowanie konkursowe (nominacyjne), zakończone uchwałą KRS nr 331/2018, dotknięte było systemową wadliwością, to w świetle unormowań zawartych w art. 29 § 4 i 5 u.S.N., brak gwarancji niezawisłości i bezstronności sędziego powołanego do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego SN w następstwie wadliwej procedury nominacyjnej nie oznacza a priori bezskuteczności takiego powołania oraz, że powołany w takiej procedurze sędzia nie jest w stanie spełnić wymogów niezawisłości i bezstronności.

Sąd Najwyższy w sprawie II CB 13/23 trafnie podkreślił, że istotna wadliwość postępowań nominacyjnych w polskim wymiarze sprawiedliwości – naruszających standardy konwencyjne - występuje od dekad i polega ona m.in. na: braku niezawisłości i bezstronności organu przeprowadzającego takie postępowania, braku skutecznego i efektywnego środka ochrony prawnej osób w nich uczestniczących, a także braku spełnienia standardów konstytucyjnych. W judykaturze podnosi się, że przed powołaniem KRS w dniu 20 grudnia 1989 r., sędziowie byli powoływani i odwoływani przez Radę Państwa PRL, która była organem o charakterze czysto politycznym, nie spełniającym nawet minimalnych gwarancji niezawisłości i bezstronności, na wniosek Ministra Sprawiedliwości. Przepisy ustrojowe nie przewidywały jakiegokolwiek udziału samego zainteresowanego w procedurze powołania, brak było oficjalnie ogłaszanych konkursów na stanowiska sędziów. Brak było jakiegokolwiek środka ochrony sądowej, zaś proces powoływania sędziów nie dawał – w standardzie

konwencyjnym - gwarancji, że osoba powoływana na stanowisko sędziego sądu powszechnego spełnia wymogi bezstronności i niezawisłości (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 14 grudnia 2021 r., II KZ 46/21, i z 13 grudnia 2021 r., II KZ 46/21). Po powołaniu KRS Trybunał Konstytucyjny kilkakrotnie kwestionował przepisy normujące postępowanie przed KRS w przedmiocie przedstawienia kandydatów do pełnienia urzędu sędziego. Dotyczyło to np. braku możliwości odwołania się od uchwał KRS (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 27 maja 2008 r., SK 57/06, odwołania nie przysługiwały zatem w okresie funkcjonowania KRS w latach 1990 - 2007), ustalenia reguł postępowania przed KRS w drodze rozporządzenia (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 19 listopada 2009 r., K 62/07), zasady bezwzględnej jawności głosowań w KRS (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 16 kwietnia 2008 r., K 40/07), kryteriów oceny kandydatów na sędziów (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 29 listopada 2007 r., SK 43/06), a także ustanowienia indywidualnej kadencji sędziów, członków KRS (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 20 czerwca 2017 r., K 5/17).

Sąd Najwyższy w sprawie II CB 13/23 słusznie zwrócił uwagę, że wskazane m.in. w powołanych orzeczeniach systemowe i permanentne wadliwości procedury nominacyjnej sędziów w polskim wymiarze sprawiedliwości, jak się wydaje, legły u podstaw wprowadzenia do polskiego systemu prawnego instytucji tzw. testu niezawisłości i bezstronności, obejmującego wszystkich sędziów w Rzeczypospolitej Polskiej. Równocześnie nie sposób przyjąć, bez destabilizacji systemu wymiaru sprawiedliwości, że sam udział w postępowaniu konkursowym (nominacyjnym), dotkniętym systemową wadliwością (zwłaszcza potwierdzoną wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego) oznacza a priori, że powołany w takiej procedurze sędzia nie jest w stanie spełnić wymogów niezawisłości i bezstronności.

W konsekwencji powyższych rozważań należy zatem uznać, że powołanie Marka Siwka do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego, nawet przy

założeniu wadliwości procedury nominacyjnej, jest niewątpliwie ważne i skuteczne. Natomiast ocena spełnienia przez niego wymogów niezawisłości i bezstronności musi być dokonana przez pryzmat indywidualnych okoliczności dotyczących jego powołania, tymczasem Wnioskodawca nie wskazał żadnej takiej okoliczności.

Odnosząc się do procedury nominacyjnej, w której uczestniczył sędzia Sądu Najwyższego Marek Siwek, stwierdzić ponadto należy, że w czasie przeprowadzania konkursu w 2018 r., brak było orzecznictwa krajowego, jak i unijnego, stwierdzającego w sposób jednoznaczny systemową wadliwość konkursów nominacyjnych przeprowadzanych przez KRS. Zważywszy na powyższe, okoliczności przystąpienia SSN Marka Siwka do postępowania konkursowego w dobrej wierze nie sposób uznać za przejaw lekceważenia porządku prawnego, lecz realizację przysługujących mu praw obywatelskich, w zaufaniu do prawidłowości działań legislacyjnych właściwych organów Państwa. Obowiązek zapewnienia prawidłowego postępowania nominacyjnego oraz odpowiedzialność za skutki jego niedopełnienia obciąża bowiem Państwo, zaś zaniedbaniami w tym zakresie nie można obciążać sędziego.

Jako konstrukcyjnie nieprawidłowy należy również uznać zarzut wniosku oparty na okolicznościach zachowania się SSN Marka Siwka po jego powołaniu.

W odniesieniu do ww. przesłanki Wnioskodawca podniósł zaniechanie złożenia przez SSN Marka Siwka wniosku o swoje wyłączenie od orzekania w sprawie II ZO 50/24, z uwzględnieniem okoliczności, że został on powołany na skutek rekomendacji Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r.

W związku z tak sformułowanym zarzutem należy jeszcze raz przypomnieć, że zgodnie z art. 29 § 5 u.SN, podstawą uznania, że sędzia Sądu Najwyższego nie

spełnia wymogów niezawisłości i bezstronności są z jednej strony okoliczności towarzyszące jego powołaniu, a z drugiej – postępowanie sędziego po powołaniu. Ustawa o Sądzie Najwyższym identyfikuje więc dwie niezależne od siebie przesłanki tzw. testu niezawisłości i bezstronności sędziego Sądu Najwyższego, z których każda ma autonomiczną treść. Do wykazania braku po stronie konkretnego sędziego atrybutów niezawisłości i bezstronności sędziego – w ramach instytucji tzw. testu niezawisłości i bezstronności - konieczne jest przy tym wykazanie wystąpienia obu ww. przesłanek łącznie.

Tymczasem w niniejszej sprawie szczegółowa analiza wniosku prowadzi do uznania, że Wnioskodawca zdaje się nie dostrzegać powyższych wymogów. Wręcz przeciwnie, w istocie utożsamia on obie przesłanki. Przesłankę postępowania SSN Marka Siwka po powołaniu (brak złożenia wniosku o wyłączenie od orzekania) w zupełności opiera bowiem na podnoszonej we wniosku wadliwości powołania tego Sędziego (powołanie na urząd sędziego Sądu Najwyższego na skutek rekomendacji Krajowej Rady Sądownictwa w składzie ukształtowanym po 2017 r.). Prowadzi to do wniosku, że argumentacja Wnioskodawcy, mająca na celu wykazanie tego, że w przypadku SSN Marka Siwka doszło do wypełnienia drugiej przesłanki (postępowanie tego Sędziego po powołaniu mogło naruszać standardy niezawisłości i bezstronności) ma w istocie charakter pozorny. Nie sposób przy tym zgodzić się z takim utożsamianiem obu przesłanek testu niezawisłości i bezstronności. Przyjęcie trafności takiego rozumowania wypaczyłoby w sposób znaczący cel i istotę testu, którym jest – w założeniu ustawodawcy – to, aby dana sprawa była rozpoznana przez sędziów niezawisłych i bezstronnych (tak też Sąd Najwyższy w postanowieniu z 23 lutego 2023 r, I ZB 44/22).

Podkreślenia jednocześnie wymaga, że przyjęcie ogólnego założenia, że sam fakt, że sędzia został powołany na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego w następstwie wniosku nowej Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej po 2017 r.,

powoduje z definicji, że nie jest on bezstronny i obiektywny oraz zobowiązuje go do wyłączenia się „z góry” od rozpoznania każdej podobnej do omawianej sprawy, prowadzi do konsekwencji szkodliwych zarówno z punktu widzenia sprawności i wydolności wymiaru sprawiedliwości, jak i szeroko pojmowanego interesu publicznego. Podobne stanowisko zajmuje Sąd Najwyższy również na gruncie tzw. spraw frankowych, wskazując, że sam fakt zaciągnięcia przez sędziego zobowiązania na podstawie umowy o kredyt denominowany (waloryzowany) do CHF nie stanowi per se wystarczającej podstawy do uznania, że mogą zachodzić uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności i obiektywizmu przy rozpoznaniu każdej podobnej sprawy zawisłej między kredytobiorcą i bankiem (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z 10 kwietnia 2019 r., IV CSK 279/18).

Odnosząc się wreszcie do kwestii wpływu okoliczności towarzyszących powołaniu Marka Siwka do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego i jego postępowania po powołaniu na wynik sprawy II KO 50/24, z uwzględnieniem jej charakteru i okoliczności dotyczących uprawnionego, należy wskazać, że Wnioskodawca nie podjął nawet próby wykazania możliwości wpływu wadliwości postępowania nominacyjnego, w którym uczestniczył sędzia Sądu Najwyższego Marek Siwek i jego postępowania po powołaniu, na wynik sprawy II KO 50/24, do rozpoznania której został on wyznaczony.

Tymczasem w postanowieniach z 15 listopada 2022 r., III CB 5/22, i z 23 lutego 2023 r., I ZB 44/22, Sąd Najwyższy trafnie zauważył, że skoro w założeniu ustawodawcy wniosek o zbadanie wymogów niezależności i bezstronności ma zmierzać do stwierdzenia niespełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów (naruszenia standardu) niezawisłości i bezstronności w konkretnej sprawie, to nie wystarczy przytoczenie okoliczności towarzyszących powołaniu danego sędziego Sądu Najwyższego (w tym ewentualnych wadliwości procedury nominacyjnej) i jego postępowania po powołaniu (w szczególności czynności

jurysdykcyjnych, prejurysdykcyjnych, oświadczeń i wypowiedzi w sferze publicznej czy innej działalności publicznej), które mogą wywoływać uzasadnione wątpliwości co do spełnienia przezeń wymagań niezawisłości i bezstronności, ale konieczne jest także wskazanie okoliczności świadczących o tym, że deficyt ten może oddziaływać na wynik konkretnej sprawy, z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy.

Oznacza to w istocie, że przedmiotem badania w trybie art. 29 § 5 u.SN jest dochowanie „wymogów” (standardu) niezawisłości i bezstronności w kontekście konkretnej sprawy w tym sensie, iż ewentualne deficyty niezawisłości i bezstronności mogą oddziaływać na wynik tej sprawy. Ścisły związek badania z konkretną sprawą potwierdza to, że powinno ono uwzględniać okoliczności dotyczące uprawnionego oraz charakteru sprawy (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 listopada 2022 r., III CB 5/22, i z 23 lutego 2023 r., I ZB 44/22).

Niezależnie od powyższego podkreślić należy, że Sąd Najwyższy nie dopatrył się w okolicznościach powołania SSN Marka Siwka faktów tego rodzaju, które mogłyby podważać zaufanie do jego bezstronności i niezawisłości. W szczególności nie można nie dostrzec jego wieloletniego doświadczenia orzeczniczego, naukowego i specjalizacji w problematyce, która predestynuje go do orzekania w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego. Nie pozwala to na stwierdzenie istnienia jakichkolwiek okoliczności, choćby uprawdopodobniających tezę, że w ramach procedury powołania tego Sędziego brano pod uwagę argumenty pozamerytoryczne, które obecnie mogłyby w jakikolwiek sposób rzutować na niezawisłość i bezstronność SSN Marka Siwka.

Z tych wszystkich względów, zdaniem Sądu Najwyższego, wniosek podlegał odrzuceniu. Stąd na podstawie art. 29 § 10 u.SN orzekł jak na wstępie.

[M. T]

[a!]